

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-út 4. szám
hova a előfizetési pénzek
hirdetések és minden a ki-
adóhivatalt érdeklő közle-
mények küldendők.

Nyitott ében egy sor
közlési díja 20 fillér

Hirdetések jutanyos-
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre 10 kor. — fillér
Félévre 5 kor. — fillér
Negyed évre 2 kor. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Beliczey-út 4. szám
hova a lap szellemi rész
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok nem
adatok vissza.

Kevés a magyar tiszt.

Előttünk fekszik egy csinosan kiállított könyv, mely 12 illusztrált képpel tünteti elénk a Ludovica Akadémiának fejlődését, történetét. Fényes tervek, kényelmes berendezés látható az intézet épületeiben, minden telhető meg volna benne, mely alkalmat nyújthat egy cly ifjunak megkedvelni egy pályát — a katonai pályát — melytől mind ez ideig húzódik, idegenkedik nemzetünk ifjúsága.

Miért? — kérdezi az intézeti vezetőség. Miért — kérdezzük mi. A felelet, melyet az intézet vezetősége a kérdésre meg tesz, az hogy a magyarból kihalt volna a hazai erények kultusza, hogy a nemzeti ifjúság még most is idegenkedik a hadipályára való lépéstől, mert erényeiben teljesér. megfoglyatkozott, a zülles lejtőjére jutott vagy hogy az ifjúság nincs kellőképen tájékozva az új honvéd nevelő intézetek s különösen a Ludovica Akadémiának szervezéséről.

Hogy mi a feleletünk? Azt e pár szóban adhatnók meg e felvetett fontos kérdésre, hogy középosztályunk ifjai szem előtt látják a minden pályán előtérbe lépő, mondhatni domináló faktort: a protekciót, a mikor mellőzve látják magukat azon kevés nagy nevű ifjak által, a kik úgy e, mint más pályán osztályosaik.

Ez lehet csak az idegenkedésnek a rugója, semmi más. Mert ha tanulmányozzuk a dolgot, arra a meggyőzőhellen igazságra jövünk, hogy igenis a hadi pálya az, ahol egy torekvő ifjú rövid időn oly fizetéshez jut, a melyet bizony sem köz- sem állami hivataloknál nem érhet el és ha el is éri, de oly rövid idő alatt mint a hadi pályán, semmi esetre sem.

Hogy kihalt volna a hadigéniusz a nemzet ifjaiból vagy tespedésben volna, nem egészen felel meg derék ifjaink tulajdonságának. Mert hisz manapság minden pályán meg van a katonai fegyverem, katonai szigor és rosszabb fizetés.

Nem állunk szolgálatában semmiféle érdekeknek, de azt határozottan kijelentjük, hogy ifjaink idegenkedése a hadi pályától nem eléggé

indokolt. Nem fenyegeti különösen a Ludovica Akadémián most őket az, a mi az előtt, hogy kivetkőzik nemzeti érzületéből.

Most az nem állhat fenn, mert ha magyar akar maradni, az maradhat, hisz védi nemzetiségét az 1897. évi XXIII. törvényezik, a mely megadta a lehetőséget és módot arra, hogy a katonai pályára készülő ifjúság magyar intézetekben sajátítsa el a hadi tudományokat, s mint kifejezett önálló férfi lépjen a hadsereg kötelékébe.

A statisztika elég megdöbbentően mutatja, hogy a hadseregben a magyar elem, melynek arányban kellene föltétlen lenni a többi nemzet belüli ifjakkal oly csekély, hogy míg a más pályát választó ifjak száma meghaladja az 50%-ot, addig hadi pályára majdnem csak az 50-ik lép.

Ezért van azután, hogy a magyar nemzet, mely a monarchia közös es kölcsönös védelmének szervéhez, a közös hadsereg fenntartásához évenként 42 százalék véradóval járul, a hadsereg vezető elemei között csak alig 10 százalékkal van képviselve.

Valóban szomorú dolog, hogy nemzetünk, mely géniuszának megfelelő hadszervezettel, hadakozással és harci erényekkel tartotta fenn magát annyi evszázadokon át, a hon védelmének kötelességét elhanyagolja akkor, mikor a vén Európának nagyhatalmai világrengető események bekövetkeztét várván, körülötte talpig fegyverben állanak.

A magyar nevelőintézetek tárt kapui várják az ifjúságot, hogy jórészt ingyen neveljék az előkelő tiszt pályára, hol maga erejéből magasra emelkedhetik s mégis évről-évre fájdalommal tapasztaljuk a megdöbbentő tény, hogy a Ludovica Akadémia növendékeinek számát betölteni nem képes.

Kétszer irt már a honvédelmi miniszter a Ludovica Akadémiára pályázatot, két iskolaévben kellett volna már 50—50 ifjút felvenni az intézet kebelébe, de fájdalom, az eredmény a várakozást egyszer sem elégitette ki. A törvény hozás nemes szándéka tehát, hogy a magyar nemzeti intézményekben nevelt tisztekkel fog-

laltassa el a hadsereg vezérletében ama teret, mely a nemzetet a véradó arányában megilleti: hajótörést szenvedett.

A rendszeresített helyek legnagyobb része ingyenes. Valamennyi növendék benlakó, kiket az Akadémia, tekintet nélkül arra, vajjon ingyenes vagy fizetéses helyet töltenek-e be, egyenlő ellátásban részesít.

A katonai nevelés három évig tart, melyből a növendék kivánságához képest a honvédség, vagy közös hadsereghez a hádnagyi rendfokozatban léphet be, még pedig miután az intézet úgy a gyalogsági, mint a lovassági szolgálatra egyformán kiképezte: akár egyik, akár a másik fegyvernemhez.

Az akadémia tehát három év alatt fényes pályára ingyen segíti az ifjút, a kinek aztán 20—21 éves korában évente 2400—2600 korona a jövedelme. Mivel pedig megvetette az intézet nála azt az alapot is, mely a tisztet a hadiiskola eredményes hallgatására képesíti, nyitva áll előtte az út a vezérkarba s ezzel a legmagasabb rendfokozatba.

Ha már most azt tekintjük, hogy más pályán csak 25—28 éves korában, sok anyagi áldozat árán, csekély kezdő fizetéssel juthat kevésbé fényes állásba az ifjú, s hogyha katonának való, a hadi szolgálat kötelezettsége alul meg nem szabadul, ez pedig nemcsak, hogy a választotta pálya eltérésében akadályozza, de anyagi áldozatot is követel tőle, továbbá, hogy a szolgálati kötelezettség hosszú tartama miatt esetleg még 40 éves korában is fegyvert kell fognia s ott hagyva állást, vagyont, családot, haborúba vonulni; éppen nem érhető tehát, hogy a katonai pályát oly kevesen választják élethivatásul.

Kondoros ünnepe.

A betyárvilág romantikus történetei és Arany János poézise örökéletűvé tették Kondoros nevét. Békésvármegyének ez a legifjabb községe a legismertebb nevű az országban s mikor vasárnap jubilált, érezte, hogy a legdélgettebb,

TÁRCSA.

Matt.

I. Hány lépés a matt?

Szép vorófényes őszi délután volt, az ilyői kastély verandáján előkelő társaság volt együtt.

A kastély ura Besseney József nagybirtokos az alispánnal sakkozott. Neje és a plébános a játék folyását figyelték.

Az asztal másik végén Besseney Piroskát mulattatta két férfi: Kerkota Ernő ügyvéd és Szemley Andor főorvos.

Valami tárczacikkéről folyt a beszéd.

A figyelmes szemlélő rögtön észrevette, hogy Piroška kelletlenül hallgatja az ügyvéd fejtegetéseit, míg ellenben az orvos megjegyzéseit bájos mosollyal kíséri.

— Nézetem szerint — szól a leány, sajtáságos kicsinylő pillantást vetve az ügyvédre — lélektanilag lehetetlenség, hogy az, ki oly módon gyűlöl, mint a tárczacikk hősnője, végre a legforróbb szerelemre gyuladjon ugyanazon férfi iránt.

— Pedig az életben is előfordulnak ily esetek — felelé az ügyvéd.

— És az ön véleménye főorvos úr?

— Részben igazat kell adnom Ernőnek. Sokszor külső, természetfeletti behatások is lényegesen befolyásolják, s megváltoztathatják az ember érzelmeit, sőt akaratát is. Más kérdés azonban, hogy indokolva van-e

az elbeszélésben kellőleg az érzelem ily hirtelen megváltozása.

Piroška gondolkozva nézett a főorvosra, mintha különösnek találta volna a megjegyzés első részét.

— Négy lépésre matt! — hallatszott Besseney hangja.

Piroška és a két férfi abban hagyva az eszmecserét kíváncsian közeledtek a sakkasztalhoz.

A plébános, hogy helyet adjon Piroškanak felugrott székéről, de oly ügyetlenül, hogy egy gyalog leesett a sakkasztalról.

— Most már két lépés a matt! — mondá nevetve a kastély ura, ki kiváló sakkozó hírében állott.

— Vajjon az én játszámánál hány lépés a matt? sugta az ügyvéd barátja fülebe.

— Hiszen még nem is tettél lépést.

— Igaz. De az eredményt már így is tudom.

— Miből?

— Viselkedéséből.

— Majd ha távoznak, valami mondandóm lesz, figyelmeztess rá — felelé a főorvos.

A játszama befejeződővén a társaság a salonba indult.

II. Két lépés a matt!

Ernő és Andor együtt ballagtak hazafelé.

Ernő figyelmeztető barátját, hogy valamit ígért a verandán.

— Nos igen! Hát a te játszámáról volt a szó. Azt mondád, hogy az eredményt tudod.

— Bár másként tudnám.

— Adok én neked egy jó tanácsot. Mutasd előtte, hogy nem érdeklődés már iránta egy cseppet sem, Légy

barátságatlan, hideg, büszke, s lehetőleg kerülj a kastélyt.

— Nem tudnék egy napig sem nélküle lenni.

— Szentül megvagyok győződve róla, hogy Piroška csak azért olyan gúnyos viselkedésű veled szemben, mert a kelletlenül többet foglalkozol vele, tulságosan utánnavagy, s miatt ad sok csipőse megjegyzést kellett már eddig is eltűnnie. Csak egy darabig, egy-két hónapig változtass viselkedéseden, meglásd, hogy ez célhoz fog vezetni.

— Erre képtelen vagyok.

— Így hát bizony elfogod veszteni a játszámát.

— Azt úgy is tudom!

Andor sajnálkozva nézte barátját, ki lehorgasztott fővel haladt oldala mellett. Nagyon szerette Ernőt. Gyermekkoruk óta állandó, önzetlen barátság fűzte őket össze. Néhány pillanat alatt sok mindenféle megfordult gondolatában míg végre félig tréfásan, félig komolyan folytató:

— És mit szólni hozzá, ha én mégis azt mondom, hogy két lépés a matt?

— ?

— Az első lépés orvosi tudásom a második lépés emberismeretemen alapszik.

— ??

— En megtudnák gyógyítani.

— Hiszen nem vagyok én beteg.

— Az ilyen szerelom, barátom, a legnagyobb betegség, s én, ki a legigazabb baráti vonalommal viseltem irányodban, e súlyos korból ki foglak gyógyítani.

— Tréfát üzöss érzelmeimmel,

legrokonszenvesebb az egész megye közönsége előtt. A derék község és derék bírja negyedszázados jubileumát fényes ünneppé avatta az a nagyszámú, előkelő vendégsereg, mely összegyűltekezett, hogy szeretetéről tegyen tanúságot és együtt örvendezzen az örvendezőkkel.

A vendégek.

Az ünnepelés a vendégek fogadtatásával kezdődött. Nyolcz óra felé egymást kergetve gördültek a csárda és a község háza elé az úri fogatok és egyszerűbb járművek, megrakodva vendégekkel. Kevéssel kilencz óra előtt érkezett dr. Lukács György főispán és dr. Fábry Sándor alispán csáki Geiszt Gyula kíséretében, kinek előző este óta vendégei voltak.

A község háza előtt az előjáróság, a vendégek s a nemzeti szin csokros rendezők nagy serege a Rákóczyval és lelkes éljenzéssel fogadta a fogatot. Suhajda Antal első jegyző üdvözölte beszédrel a főispánt, ki válaszában kijelentette, hogy örömmel jött el az ünnepélyre.

Ekkor már együtt volt a vendégsereg. Ott voltak Szarvasról: Szirmay L. Árpád, Benka Gyula, Haviár Gyula, Mocskónyi József, Oláh Miklós, Hajas József, Melis János bíró, Salacz József, Gólián Soma, Veles Tamás és az előjáróság több tagja. Csabáról: Zsiros András bíró, Korosy László első jegyző, dr. Zsilinszky Endre, Zilinszky István. Szentendréről: Pintér Pál bíró és Sinka Mihály pénztárnok. Ócsodról: Harza Ferencz jegyző. Csabacsüdről: Balla Sándor és Kazinczy Kamilló. Azonkívül összesereglett az egész környék népe és számos úri család.

A híres „csárdában” lüktetett legélénkebb az ünnepi láz, egész nap tömve volt vendégekkel, kiket a notában megörökített Reguli csárdás-gazda helyett Demcsák vendégfő is igyekezett kielégíteni.

Isteniszteletek.

Kilencz órára zsufolásig megtelt az ág. evang. templom a kondorosi néppel és a vendégekkel, kik a főispánal élükön első padsorokat töltötték meg. Keviczky László, a poéta lelkű, szép beszédű pap tartotta az isteniszteleteket, gyönyörű beszédben emlékeztetve meg az ünnepről.

Tíz órakor kezdődött az ünnepélyes mise a róm. kath. templomban. A misét Bedák Mátyás plébános három pap segédlete mellett szorgáltatta; Spelt Gyula gyomai prépost-plébános, Szirmay L. Árpád szarvasi plébános és Zelinka Pál endrői plébános asszisztáltak. A kóruson meglepő szépen énekelt magyar „Üdvözlégy Máriát” Füzék Béláné urnó, kinek kellemes csengő hangja feltűnést keltett, és Privler Pál kántor.

Diszközgyűlés.

A község háza előtt felállított sátorban gyülekezett össze mise után a község és a községi képviselőtestület ünnepélyes közgyűlésre. Az

elnöki széket dr. Lukács György főispán foglalta el, jobbján Derczy Ferencz a jubilans bíró, Kracsmarik János szarvasi főszolgabíró és Suhajda Antal első jegyző, jobbján dr. Fábry Sándor alispán, Geiszt Gyula és gróf Bolza Géza nagy birtokosok foglaltak helyet. A képviselőtestület tagjai teljes számban jelen voltak. Nagyszámú közönség foglalt helyet a sátorban és körülötte.

Lukács György főispán lelkes szavakkal nyitotta meg az ünnepélyes közgyűlést. Megemlékezett a község alkotmányos életéről, majd Kondoros örömnemepéről s színes képen rajzolta azt az átalakulást, mely huszonöt év alatt végbement. A pusztá képe a kultúra termőföldjévé változott s a ki látja, örvend a lelke a kultúrának, mily előkelő színvonalára emelkedett a község a derék vezetők. A kergető, hajló erő a nagy munkában a vezető kötelességtudása volt, de a becsületes, erkölcsös nép is megfelelt hivatásának, innen Isten áldása a községen s a haladás szelleme a népben. Megáldatott ez a község oly férfakkal, kik egész életüket polgártársaiknak szentelik, kiknek józan előrelátása és önzetlensége jólétet, virágzást teremtett. Ilyen elsősorban Derczy Ferencz bíró, (lelkes éljenzés) ki 25 év óta vezeli Kondoros ügyeit kitartással, hivatottsággal és önfeláldozással. Peldánykép ő: példányképe annak a ritka polgári önfeláldozásnak, mely minden anyagi előny nélkül egész életét a polgárok jóvoltának szenteli. De van erkölcsi jutalma: a köztisztlet, a közszerelet polgártársaitól, az elismerés az egész vármegye közönségétől és kiüntetés a legfőbb urtól: a koronás királytól. (Az egész község felállva éljenz.) A koronás király kegyes figyelmére méltatta Derczy Ferencz közéleti működését és kiváló érdemeit a koronás arany érdemkereszttel tüntette ki. Igaz öröm tölti el, hogy a legfelsőbb kegy megnyilatkozásának közvetítője lehet. (Lelkes éljenzés között feltűzi a bíró mellére az érdemkeresztet.) Végül Isten áldását kéri a bíró ősz fejére és a községre, vezérleje őt ezután is az irány, mely eddig, a lakosok pedig legyenek munkások, hazafiak, erkölcsösek. A király éltetéssel fejezi be szavait.

Derczy Ferencz a meghatottságtól remegő hangon mond köszönetet a kitüntetésért. Megemlékezik a község alapításáról, melynek ő véletlenül vált fejevé, de voltak hű segítőtársai, a földesurak is a honuk alá nyultak és köszönet mond ez alkalommal is Geiszt Gyula és gróf Bolzának. (Éljenzés.) A községben testvér-testvérrel megfér, semmiféle nemzeti és vallási surlódás nincs, együtt éreznek, egy földön laknak, a hazát szeretik és a közügyeket szolgálják. Ellentmondások között említi fel, hogy most már bucsúzik a bírói széktől s végül a király kegyéért fejezi ki köszönetét. (Éljenzés)

Keviczky László előadja, hogy a képviselőtestület legutóbbi ülésén indítvány tétetett, melynek elnöki enunciaciójára itt az alkalom. Azok közül, kik ezt a községet alapították, jelen van még egy lelkes ember: Zilinszky István. (Lelkes éljenzés). Önfeláldozással dolgozott az alapítókkal, sokáig törvénybírája is volt a községnek, indítványozza: válassza meg a képviselőtestület Zilinszky Istvánt Kondoros község diszpolgárává. (Hosszantartó éljenzés).

Lukács György főispán örömmel mondja ki a határozatot, hogy Zilinszky István Kondoros község első diszpolgárává választott. (Éljenzés).

Suhajda Antal első jegyző tudatta ezután, hogy a képviselőtestület lefektette Derczy Ferencz arczképét, hogy örök időkre díszítse a tanácsstermet. Szavaira, melyeket lelkes éljenzés kísért, lehullott a képről a lepel. A mellkép, mely Veres Gusztáv sikerült műve, híven ábrázolja a bíró karakterisztikus vonásait.

Lukács György főispán kimondta a határozatot, hogy a kép a község tanácstermében fog elhelyeztetni.

Végül még Keviczky László köszöntö meg a főispánt, az alispánt, a nagybirtokosok és a vendégek részvételét az ünnepen, mire a főispán lelkes éljenzések között bezárta az ülést.

Banket a csárdában

A közgyűlés után a vendégsereg a szépen berendezett új kaszinót látogatta meg, majd egy órakor összegyűlekezett a csárda udvarán felállított hatalmas ponyvasátorban, hol kétszáz ember számára volt felterítve. Ugy a vendégek, mint a község intelligenciája helyet foglalt az asztalok mellett, feltűnő nagy számban voltak hölgyek is. Derczy Ferencz a nevével jelent meg az ebéden s a főispánnal szemben foglalt helyet a közép asztalnál.

Az első felköszöntőt dr. Lukács Gy. főispán mondta a királyra, majd megemlékezett Kondoros község és Derczy Ferencz ünnepéről. Nemzedékekre szóló példaadás a község alapítása s az önkormányzati kötelességtudásnak mintaképe a bíró. (Éljenzés.)

Fábry Sándor dr. alispán eszmékben gazdag, poetikus szárnyalású beszédben hasonlított össze a multat a j-lennel. Harmincz év előtt mi volt e helyen? Egy csárda és egy kaszárnya. A csárda a 48 előtti idők maradványa: az utasok menedéket s a futó-betyár mulató helyét lelt benne. A zsandár kaszárnya a 48 utáni idők: az elnyomottság és a kényszer jelképe. E kettőnek összeolvastásából termett e virágzó község. Hol ötven év előtt csak a délibáb csalóka képe ringadozott, ma egy életerős község virul s megteremtve mindazon esz-közök, melyek a civilizáció magas fokán

— Korántsem! Azonban épen to vagy az, ki nagyon kevésbe becsüld orvosi tudományomat.
— Valóban nem értelek! Ha nem láttam volna, mennyit ittal az ebédnél, rád fogom, hogy ittas vagy!
Az orvos lakásához érkezvén a két férfi, elbúcsúzott egymástól.

III. Sakk a királynak!

— Es így egy cseppet sem csodálkozom, hogy a belügyminister az effele kísérletektől a nem szakembereket eltiltotta.

— Orvosnak azonban szabad kísérletezni.
— Két feltétellel az első, a médium beleegyezése, a második legalább egy tanu jelenléte.

— Próbálj velem egy kísérletet.
— Igen, de nincs tanu.
— Baj is az.

— Igaz, hogy Neukon, a tusséri tragédia okozója is, ki a minap a soproni kaszinóban mutogatott efféle kísérleteket csupán 50 frtra lett megbírságotva. Nálunk pedig csupán a tanu hiányzik, más feltétel meg van. Jól van hát megteszem.

A dolog egyszerű. Feküdj le ide a kerevetre. Így ni! No most nézz moróben ez arany gombrá, s egész figyelmedet erre összpontosítsd.

— Káprázik a szemem.
— Hiszen épen as a czélom, hogy kifáraszam szemidegedet.

— Így nem fogok elaludni soha.
— Jó, hát majd egy elavult, de az én gyakorlatomban sokkal biztosabbak bizonyult módhoz fordulunk: az ugynevezett Messmer-féléhez.

— Hát az miből áll?
— Ekként simítani fogom a homlokozdat és melledet egy teljes félórán át. Ha ez sem sikertül, akkor nem vagy alkalmas médium.

Érsel már valami változást?
— Kifáradt a szemem.
— Mást nem?
— De igen. Kissé álmos vagyok.

— Helyes! Próbálj elaludni.
— Megkísértem.
— Alszol már?
— Még nem. De valami ónsulllyal nehezedik szememre.

— Próbálj tizig számolni.
— Egy, kettő . . . három . . . négy . . .
— Alszol már?
— Igen.

— Most figyelj ide! Emeld fel a jobb kezedet a melledre.

A médium lassan, nehézkösen, nem telfelé, de oldal, köríven a mellére tette a kezét.

— Szereted-e Besseney Piroskát?
— Igen.
— Ha szegény lány volna úgy is elvinnéd?
— Igen.

— Akarom és parancsolom, hogy mátol számított két hónapig a lehetőségig kerüld, ha mégis véletlenül találkozol vele, a legnagyobb ellenszenvet tanúsíts irányában.

A médium az erős hangon kiejtett szavakra szinte reszkett.

— Megértetted?
— Igen.
— Fel akarsz ébredni?
— Ha megengeded.

— Kifáradtál?
— Egy kissé.
— Várjunk még egy kicsit. Hány óra van most?

— 9 óra 10 perc.
— Melyik órán nézted?
— A toronyórán.
— És miért nem az én fali órám?
— Az kőik.

— Most már ébredj fel!
Az ügyvéd felugrott a díványról, s tágra nyílt szemekkel nézett az orvosra.

— Nos mit kérdestél és mit feleltem?

— Először parancsoltam, hogy emeld fel a kezedet a melledre. Néztem a kezedre, de nem láttam emelkedni. Később vettem azután észre, hogy alig láthatólag oldalt, félkörben mozog a kezéd melled felé. Azután megkérdeztem, hány óra van, s elaláttad.

— Valóban különös. Én nem tudok sommiról semmit. De mért nem próbáltál mást is kérdezni?
— Nem akartalak nagyon kifárasztani.

— Csakugyan nagyon fáj a fejem, j Nem baj az?
— Egy cseppet sem. Az ily dolajes álmok nagyon megviselik az agyat, s onnan van a fejfájás, de az hamar el fog mulni.

Az utósuggerióról a doktor azonban mélységesen hallgatott.

IV. Matt!

Piroska együtt van a zöld salonban Szomley Andorral.

Valami igen érdekes beszélni valójuk lehet, mert a főorvos erősen figyel a leány arczkifejezését.

— Igen sajnálom, de erre vonatkozólag nem tudok felvilágosítást adni — az az orvos — Ernő e tekintetben velem szemben is oly zárkózott, hogy szinte csodálkozom rajta, annyival is inkább, mert gyermekkori barátok vagyunk, s elöttem mindezeideig semmi titka nem volt.

— Hiszen higgye el főorvos úr, én nem sokat törődöm az ő személyével, de rendkívül bosszant goromba magaviselete.

— Goromba is volt?
— Hát nem elég gorombaság az, elmenni az ember mellett, s egy rideg „jónapot!”-on kívül egyebet sem mondani. Az előtt napos vendég volt nálunk, s ide s tova már két hónapja felénk sem néz.

— Talán észrevette, hogy mellőzik, s e miatt oly barátságatlan.
— Ő mondotta ezt?
— Mondtam, hogy nem avatott be e dolgába.

A szép leány hosszasan elgondolkozott, majd

találhatók. Ez nem jubileum, hanem egy 25 éves alkotás befejezésének ünnepe. Kondoros jövőjére ürti poharát. (Zajos éljenzés.)

Keviczky László szép szavakkal a vármegye vezetőjét: a főispánt köszöntötte fel, Bedák Mátyás pedig a vármegye tisztikarának élén álló első tisztviselőt: az alispánt, Krcsmarik János Kondoros község vezetőinek két legderekabbját, a kondorosi két lelkész: Keviczkyt és Bedákot; Spett Gyula az előjárókat és a bírót; Szirmay Árpád nagy hatású beszédében Kondoros nagybirtokosait: gróf Bolza Gézárt és Geiszt Gyulát; Bukovinszky Mihály a járás fejét: Krcsmarik főszolgabíró: Torkos Kálmán a nőket és első sorban a bírót feleségét; Dérczy Ferenczét élteti. Nagy figyelem között emelt szót gróf Bolza Géza s Dérczyt mint gazdát élteti, Benka Gyula érdekes reminiscenciákat mond el a község tanítóit, első sorban Bukovinszky Mihályt élteti, Suhajda Antal pedig a vendégeket.

Dérczy Ferencz röviden, meghatottan köszöntötte az ünneplést s ép oly élénk tetszést keltett, mint mikor Torkos Kálmán felköszöntötte Kondoros első díszpolgárát: Zilinszky Istvánt, ki ötven év előtt karddal küzdött a hazáért s ma is fiatalos hévvel munkálja a közjót.

Ezután az üdvözlő táviratok egész seregét olvasták fel. Üdvözlöt küldtek: gróf Csáky Albin, Schlauch Lőrincz biboros püspök, dr. Barabás Béla orsz. képviselő, Lukács Endre főszolgabíró, dr. Szlovák, Mátyás János, Veres József esperes, Kiss Kálmán, Zilinszky lelkészek, Békésmegye legifjabb községének Aradmegye legifjabb községe: Megyesszentgyörgy és még sokan.

Végül Lukács György főispán köszöntötte meg a szíves vendéglátást s az egész község a piacztérre vonult a nép ünnepére.

A nép ünnepe.

Festői képe volt a piacztérnek: több mint kétezer ember, hölgyek, urak, parasztok, leányok, gyermekek vegyest. A sátor mellett hosszú asztalokat vertek, egy sorjában a földbe ástott huszonöt hatalmas üstben párolgott a finom paprikás. A nép megvendégelésére öt tehenet vágtak le, száz kenyeret szeleteltek fel s több hordó bort ütöttek csapra. Mig a paprikás megfőtt, a fiatalok rezes-banda mellett rakták a csárdást. Három órákor kezdődött a tállalás: a ki jött ehetett. Ezerötszáz embert vendégeit meg, azután vígan folyt a táncz estig a szabadban, azontul a sátorban.

mint akinek hirtelen valami jó gondolata támadt, élénken folytatá:

— Szombaton házi multság lesz nálunk. Meghivtam barátainkat. Lesz zene, táncz. Mit gondolsz, ha meghívom Kerkotát, el fog-e jönni?

— Ha őszintének kell lennem, azt hiszem, hogy nem.

— S miből gondolja ezt?

— Barátomat következetesen embernek ismerem. Ha neki oka volt eddig az elmaradásra, míg ez ok meg nem szűnik, alig hiszem, hogy a kastélyban megjelenjen.

— No jó, hát én megmutatom, hogy elfog jönni. Személyesen fogom meghívni. Addig mindenesetre találkozom vele az utcán, s szeretném látni, hogy az ily meghívást is visszautasítja. Különben, mint mondtam rá, nézve egészen közönyös az ő jelenléte, de nem szenvedhetem tovább dacos büszkeségét.

Andor lopva elmosolyodott e szavakra, s meg volt róla győződve, hogy a teljes fordulat rendkívül gyorsan közeledik.

A Bessenyeiek zöld salonjában előkelő község gyűlt össze. Ott volt a környék színeje.

A barna fiúk épen egy ropogós csárdást húztak. Kerkota Ernő a házi kisasszonyt kérte fel a tánczra.

Gyönyörű egy pár volt a hamvas szőke hajú, üde arcú, karcsú termetű Piroksa, s az izmos, nyílt homlokú, szénfekete bajszú Ernő.

Mínta az Isten is egymásnak teremtetten volna őket!

A táncz alatt valami szokatlan élénkséggel beszélgettek egymással.

A számos ujrálás végeztével Ernő sietve kísérté szép tánczosnőjét helyére, s még gyorsabban ment felkeresni Andort, kit össze-vissza ölelt, s kinek a leg-határtalanabb boldogság érzetével csak azt az egy, de rendkívül nagy jelentőségű szót sugta a fülébe:

— Matt! M. J.

Táncmultság.

Az ünnepség kedves befejezést nyert a kaszinó új diszes nagy termében rendezett táncmultsággal. A szarvasi első zenekar, Pepi bandája húzta a talp alá valót. Az estére ott maradt nagy diszes közönség jól mulatott. Izletes étkekkel szolgált a kaszinó helyiségek tulajdonosa Borsody.

A négyest 24 pár tánczolta. A reggeli órákban oszlott széjjel a mulato közönség, egy kedves multságnak emlékével. Másnap este már csak a kondorosiak folytatták a mulatságot egy pár óra hosszat, fokozódott kedvvel.

Igy mult el a negyedszázados örömművel, mely olyan nagy aggodásban tartotta a kondorosiakat, hogy meg lesz-e az óhajtott siker? Meg volt. Erről a vendégek tehetnek tanuságot. Megemlítjük még végül, hogy a rendezés nehéz feladata nagy részben Fekete Kálmán vállain nyugodott.

Ujdonságok.

— Pünkösdi az év. egyháznál. Illetékes helyről vesszük az értesítést, hogy a helybeli ág. ev. egyháznál a pünkösdi szertartások a következő sorrendben folynak: le: Junius 2-án d. u. 4 órákor az ótemplomban a magyar konfirmandusok vizsgálja. Pünkösdi első ünnepén ótemplomban d. e. 9-kor istentisztelet magyar nyelven, beszédet mond Sholez Gyula lelkész, ezt követi a magyar konfirmandusok urvacsorája összekötve általános urvacsorával, tartja Placskó István lelkész. Délután istentisztelet tót nyelven beszédet mond Placskó István. Uj-templomban egész napon tót istentisztelet, beszédet mond Zvarinyi János lelkész. Második napon új templomban magyar, ó-templomban tót istentisztelet.

— Iskolalátogatás. Rozsai Sylvius megyénk ügybuzgó s népszerű kir. tanfelügyelője az egész elmúlt hetet városunkban töltötte, sorra látogatván a hatáskörébe tartozó tanintézeteket, elismerését és dícséretét nyilvánítva a hivatásuk iránt lelkesedéssel és kitartással viselkedő népnevelőinkről s jóakarattal figyelmeztetve a kötelességeiket kevésbé betöltő tanítóinkat. A hivatását figyelmetlenül betöltő tanfelügyelő látogatása igen jó hatással volt az illetékes körökre.

— Működéselő előadás. A helybeli főgymnasium tanuló ifjúsága a szegény tanulókat segélyező egyesület pénztára javára folyó hó 24-én rendezett színi előadás fényesen sikerült. Színpad kerület „C a p t i v i” T. Maccius Plautus klasszikus irónak 5 felvonásos vigjátéka a darabban közreműködött ifjak kivétel nélkül mind megérdemlik a dícséretet ügyes és szabatos játékuért, de főként Liszka János főgymn. tanárt, mint rendezőt, illeti meg az elismerés és dícséret, ki mindent elkövetett arra, hogy az egyesülésről közönségnek egy élvezetes estélyt nyújtson, ami sikerült is. Az előadás előtt Liszka János tanár olvasta fel a klasszikus színügyről és szinköltészetéről szóló remek értekezését, melynek közlését lapunk mai számában már megkezdettük, mire ez uton is felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Majális. A szarvasi ág. h. ev. főgymn. tanulósga 1900. évi. május hó 29-én az Annaligetben majális rendez. Belépti-díj: Személyenként 60 fill. Család jegy 2 kor. A közönségtől befolyó beléptidíjak a „Tanulói segélyegylet” javára lesznek fordítva. Délután 2—3 óráig: ének, játék- és versenyfutás. Táncz kezdete d. u. 3 órákor. A táncmultság alkalmatlan idő esetén a tornacsarnokban tartatik meg.

— Választmányi ülés. A helybeli polg. leányiskola választmánya f. hó 20-án tartotta ülését H a v i á r Dani intézeti elnök, elnöklété mellett. Az ülés tárgyát M a r g ó c s y Gyula, igazgató jelentése és a vizsgálatok napjainak meghatározása képezte.

— Választás. A lemondás folytán megüresedett adószedői pénztárnoki állást folyó hó 22-én töltötték be. Ezen állásra a választók többsége öt jelölt közül B e l o p o t o c z k i István választotta meg adószedői pénztárnokká.

— Hirdetmény. Alólírott községi elöljáróság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező „Bikazugi” fű a szokásos parcella szerinti előadása f. hó 29-én (kedden) reggeli 9 órákor a helyszínen veszi kezdetét. Bővebb felvilágosítás és a feltételek az első jegyzői irodában megtudhatók. Szarvason, 1900. évi május hó 26-án. Az elöljáróság nevében: Salacs, h. első jegyző. Melis, bíró.

A klasszikus színügyről.

Írta s felolvasta — május 24-én tartott tanulói színi előadás alkalmával. — L i s z k a János főgymn. tanár.

Mélyen tisztelt közönség!

Tanulósgunk egy sajtós és morész vállalkozását kell önök előtt érthetővé tennem. Avagy nem sajtós és morész vállalkozás-e ma, a villanyosság és idegesség korában egy 2000 osztendős vigjátékkal előállni s attól a közönségtől, mely már élvezte a francia szellem finom elménezségeit, kacagott a nyári színházaknak sokszor drasztikus bohózatain, borszadozott a shakesperei tragodiák felsőges tragikumá-

tól, kéjelt a mai kor kedvenc színi termékeknek, az oporetnek inycsiklandoztató kétértelműségein; nem vak merősége ettől a közönségtől azt kívánni, hogy végig nézze egy olyan kornak a színpadi termékét, melyben kezdetleges volt minden szellemi élet, kezdetleges maga a lélek s a szív élete is, pedig ez képezi a maga kedély és érzelmvilágával alapokát s ősforrását úgy a klasszikus mint a modern drámai költészetnek.

S mégis elismerést érdemel az ilyen vállalkozás, nem a buzgalom, hanem a lényeg szempontjából. Mert bár egy forrásból fakadnak, óriási különbség van az ókor és a jelenkor színdarabjai között. Amott az emberi lélek s általában az ember valami tisztultabb, nemesebb, ideálisabb alakjában jelenik meg előttünk, a hit, a vallásosság, az emberiség jövőjében bizó remény természetesen részét képezik az ember lényegének. Ma az eszmék magasabb kultusza kivészen van a színirodalomból, a színműörök nem annyira a lélek és kedélyre, mint inkább az érzékekre akarnak hatni s épen azért nem annyira a lélek, mint a test ideálját szeretik a néző elé vinni s az élet és a társadalom rajzában nem a megnyugtató és felemelő, hanem az izgató és lehagoló vonásokat keresik és domborítják ki a közönség előtt.

Ugyan mit szólna a mai kor színműörje, ha úgy járnánk el vele mint az atheneiek Phrynichosszal, kit 1000 drachma pénzbírsággal sújtottak „Miletosz megbotítás” cz. darabjárt s a darab előadását is betiltatták, mert benne törzsrókonak szenvedéseit állította az atheneiek elé s ezzel az egész közönséget könyekre fakasztotta.

S ma sem a szenvedélyek felkorbácsolása képezi a színpad feladatát, hanem a valódi élet, a valódi ember feltüntetése, de ennek rajzában csupán az egyoldalú vonásokat keresni, a társadalmi osztályok harcának füstcséiben csak az elválasztó elemeket hozni össze. Elvezethet a társadalmi rend felforgatásához, de messzire eltérít a szinköltészet legfőbb feladatától, mely röviden egybe foglalva ebben áll feltüntetni az embert erényeivel és hibáival. De épen, mert ilyen fejlődést vett a modern szinköltészet, méltánylat érdemel minden oly törekvés, mely a jelenkor izgalmiból az emberi ideálok világába vezet el bennünket s az anyagiság időszakában visszavarázolja az emberi társadalomnak azt az egyszerű életét, melyben az egyén nyugodt életet él ugyan, de az eszmék ihletett apostolainak vezetése mellett erős alapját vetette meg a mai kor műveltségének.

Nézzük hát, honnan, miből keletkezett s hogyan fejlődött a szinköltészet odáig, hogy oly termékei lehettek, a milyennel ma szándékozok előállni tanulósgunk?

Eredetét a görög nép vallásában kereshetjük, abban a kultusban, mellyel Dionysost, a bor istenét tisztelték a görögök. Dionysost ugyanis a teremő természeti erő megszemélyesítőjének tartották, a természet olhalását össze, fújraébredését tavasszal kapcsolatba hozták az ő lényével. Mikor a természet elhal, Dionysos sok szenvedés és viszontagság között bolyong a világon, de felvidul a természet ébredésével s vig kalandok sora kíséri lépteit. Társai, hű kísérői, a satyrok ezek a félig ember félig állat alakú pajzán természetű, bohókás lények, köztük az öreg Silenus, kinek a bor az éltető elem s az örökké ifjú Dionysos legfőbb gondoskodása tárgya. A Dionysos kalandjairól szóló mondák hű terjesztőkre, találának az oly vidékeken, hol a bortenyésztés erősen divik; a bor istenének ünnepein aztán alkalmi karban éneklék egy előénekes vezetése mellett azokat a dalokat, melyek Dionysos kalandjairól regélnek, s szomorú vagy vig tartalmuk szerint bánatra hangolják vagy kedvre derítik a bor istenének tisztelőit. A karok lassanként mind művészebbekké válnak, Dionysos oltára emelvényy lesz, melyről a kar vezetője elmondja a mondatát a hallgatóságának, s félkörben áll a kar, mely a tárgynak megfelelőleg szomorú vagy vig érzelmekkel ad kifejezést kardalaiban. Idővel szükségessé válik a tárgynak minél elevebb előadása, fellép az első színész, ki a karvezetővel folytatott párbeszédében mondja el a Dionysos kalandjait. De a párbeszéd eredménye, hogy a tárgyat már nem elbeszélve hanem megjelölve adják elő s ezzel létrejön a drámai költészet legfontosabb alkotó eleme a cselekvés. Hogy a publikum jobban lásson és halljon külön emelvényt készítenek a színész számára, s hogy a megjelenítés minél hatásosabb legyen, jelmezeket ölt a színész, arcát álarcoképen borseprével vonja be. Ezt a rubázkodást az emelvény mellett készített sátorban végzi. Ime ezzel előttünk áll a mai kor falusi, vásári színpadja. Ez a fejlődés mutatkozik a Kr. e. 6-ik század közepén.

A további fejlődés eredménye, hogy már nemcsak a Dionysos kalandjairól szóló mondákat adják elő, hanem az egyes városok, törzsek félteteneiről, hőseiről szóló regéket is, s mert az új mondakörnyezetbe nem illenek a satyrok, a kar egészen más ruhát ölt magára s a kecske bőrből öltözött satyrok egy különfajú drámáinak a satyrdramáinak válnak központjaivá, mely középpütt áll a tragodia és komodia között.

(Folytatás következik.)

Felolós szerkesztő: SZIKES ANTAL.

Sürgöny czim : Nádházy Szarvason.

Alapított 1879 ik évben. Nádházy János temetkezési vállalata Szarvason.

(Kórház utca 1260 házszám alatt saját házában.)

elvállal mindenféle temetéseket — vidéken is — és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Raktáron tart dus választékban : ércz és fakoporsókat, továbbá mindenféle szemfedeleket, művirág koszorukat és szalagokat.

A gyászeset megtörténtével, a hozzátartozók bármi módon tett értesítésre — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt intézkedés történik.

Fakoporsók 1 frttól feljebb, érczkoporsókat gyermekeknek 8 frttól feljebb, nagyoknak két méter nagyságban 35 frttól feljebb. A Nádházy „Temetkezési Vállalata” a legcsekélyebb megrendelésnél is gyors és pontos kiszolgálást biztosít. Kiváló tisztelettel : Nádházy János.

Valamint ércz koszoruk.

HIRDETMÉNY.

Alóírott, mint vb. Schulez Sándor szarvasi kereskedő tőmeggondnoka, a csódválasztmány határozata alapján ezennel közhírre teszem, hogy a közadónak üzletében zár alá vett s a csódléltárban 1 — 2037 létel számok alatt összeírt fűszer-, anyag-, rővidáru és az üzleti felszerelvény, melyeknek a leltár szerinti beszerzési ára : 13140 korona 38 fillér : becsértéke pedig 3291 kor. 68 fillér, írásbeli zárt ajánlati verseny tárgyalás útján Szarvason alóírott tőmeggondnok ügyvédi irodájában folyó évi június hó 2-ik napján délutáni 4 órakor eladati fognak. A csódválasztmány az eladás alá kerülő árucikknek és felszerelvényeknek a csódléltárban kitüntetett mennyiségéért és minőségéért, nem szavatol és nincs köve a beérkező legmagasabb ajánlathoz sem.

Venni szándékozók írásbeli zárt ajánlatukat s a becsértéknek 10% -át készpénzben bántépénzül tartoznak folyó évi június hó 2-ik napjának délutáni 4 órájáig alóírott tőmeggondnok kezéhez letenni.

Az eladás alá kerülő árucikknek naponta délelőtt 8 órától 12 óráig, délután pedig 2 órától 5 óráig az alóírt tőmeggondnoknál való jelentkezés után, megtekinthetők, ugyanott megtekinthető a leltár is.

A kinek ajánlata a zárt ajánlati verseny tárgyaláson elfogadtatik, az tartozik a vételárát azonnal készpénzben alóírott tőmeggondnok kezéhez lefizetni s a megvett ingóságokat (3) három nap alatt átvenni és elszállítani.

Kelt Szarvason, 1900. évi május hó 24-én.

Dr. Salacz Oszkár ügyvéd mint vb. Schulez Sándor csódléltőmeggondnoka

ELADÓ FÖLDBIRTOK.

Dr. Adám Sándor urnak a Pusztá bánrévei vasuti állomás közvetlen szomszédságában lévő 140 magyar holdnyi papörvényi és 340 holdnyi bánrévei birtoka örök áron eladó. Mindkét birtokon olcsó kamalú hitelintézeti kölcsön van betáblázva Értelkezhetni a tulajdonossal Mező-Túron.

Révész Sándor női-, férfi divat-árú és konfectió terme Budapest, VII. Csömöri-út 6. MAISON DE LUXE.

Mesteri szabással készítek elegáns öltözéket különleges szövetekből

Divattermem párizsi mintákra van berendezve s a toilették kizárólag eredeti modellek után készítem.

Női kalapokat s azok alakítását eredeti modellek mintájára mérsékelt ár mellett eszközölöm.

Alsó (jupon) Divatkelme, Ernyő, (nap és eső), Fátyol, Fehérnemű, Férfi-kelengye, Fűgöny, Fűző, [mider], Gyermekek kelengye, Illatszerek, Ingek (blouse, Keztyű mosó, [eretton batiszt de laine) Nyak diszek, (japott Női kelengye, Selyem, Szőnyeg árúk versenymentes beszerzési telepe.

Szigorú üzleti elvek.

Nagyságos Asszonyom!

Megkülönböztetett tisztelettel van szerencsém nagyrabecsült tudomására hozni, hogy a tavaszi eredeti újdonságaim megérkeztek. Rendkívül nagy súlyt helyezek arra, hogy az előkelő hölgyközönség szükségleteit úgy mint ez ideig a jövőben is szigorúan olcsó szabott árak mellett a legújabb (heante noveante) és legjobb kivitelben beszerzhesse nálam. Daczára az idej nagy áremelkedésnek idejekorán és nagy mennyiségben eszközölt bevásárlásaim által az összes árukészletemet minden áremelés nélkül bocsájthatom forgalomba.

20 koronán felüli rendelményeket bérmentve küldök. Idegen szövetekből is készítek toilettékot.

Amidőn még az alantiakról szives tudomást venni kegyeskedjék, kérem megtisztelő rendelményeit, melyeknek lelkiismeretes és pontos kiszolgálásáról czégem jó hírneve kezkesedik

Kitünő tisztelettel : Révész Sándor.

Általános megjegyzések vidéki rendelményekre vonatkozólag.

Teljes felelősséget vállalok a nálam vásárolt árúkért, meg nem felelőt vissza veszek ki vánatra és az érte járó összeget is vissza léritem. Levélbeli rendeléseket pontosan teljesítek. Választék-küldeményeket az összeg előzetes beküldése mellett a kívánt cikkekbe eszközölöm, meg nem felelő árúért az összeget posta fordulattal vissza küldöm. Rendelményeket a beérkezés napján pontosan intézek el. Mérték után készülő rendelményeket a lehető legrövidebb idő alatt szállítok, a pontosság érdekében minta darabot kérek. Mintákat kívánatra bérmentve küldök, de szükségesnek találom a cikk megnevezését, t. i. mily használatra szükségeltetik